

Document de ședință

B10-0163/2024

6.11.2024

PROPUNERE DE REZOLUȚIE

depusă pe baza declarației Comisiei

în conformitate cu articolul 136 alineatul (2) din Regulamentul de procedură

referitoare la acțiunile UE împotriva flotelor rusești „fantomă” și asigurarea aplicării integrale a sancțiunilor împotriva Rusiei (2024/2885(RSP))

Ville Niinistö, Sergey Lagodinsky, Markéta Gregorová, Maria Ohisalo, Alice Kuhnke, Isabella Lövin, Pär Holmgren, Mărtiņš Staķis, Nicolae Ștefănuță, Virginijus Sinkevičius
în numele Grupului Verts/ALE

Rezoluția Parlamentului European referitoare la acțiunile UE împotriva flotelor rusești „fantomă” și asigurarea aplicării integrale a sancțiunilor împotriva Rusiei (2024/2885(RSP))

Parlamentul European,

- având în vedere rezoluțiile sale anterioare referitoare la Rusia,
 - având în vedere cele 14 pachete de sancțiuni consecutive împotriva Rusiei adoptate de UE începând din februarie 2022 și mai cu seamă al 14-lea pachet de sancțiuni impuse de UE Rusiei pentru continuarea războiului său ilegal împotriva Ucrainei, pachet care înăsprește măsurile de asigurare a respectării sancțiunilor și de combatere a eludării acestora, adoptat la 24 iunie 2024,
 - având în vedere Convenția internațională pentru prevenirea poluării de către nave, Convenția internațională privind standardele de pregătire a navigatorilor, brevetare/atestare și efectuare a serviciului de cart și alte convenții pertinente ale Organizației Maritime Internaționale (OMI),
 - având în vedere Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării,
 - având în vedere rezoluția Adunării OMI din 6 decembrie 2023 intitulată „Să cerem statelor membre și tuturor părților interesate relevante să susțină acțiuni de prevenire a operațiunilor ilegale din sectorul maritim ale «flotei fantomă» sau «flotei din umbră»”,
 - având în vedere articolul 136 alineatul (2) din Regulamentul său de procedură,
- A. întrucât zilnic petroliere întreținute necorespunzător, ai căror proprietari nu sunt cunoscuți, cu origine sau destinație ascunsă, neprotejate și fără asigurare de răspundere civilă și încărcate cu petrol rusesc navighează în apele europene, contribuind la eforturile Rusiei de a eluda sancțiunile UE și G7; întrucât această „flotă din umbră” dă Rusiei posibilitatea să își vândă mai departe petrolul la prețuri peste plafonul impus prin sancțiuni și să continue să își finanțeze războiul împotriva Ucrainei, amenințând totodată tot mai mult siguranța maritimă și costieră europeană și mediul marin;
- B. întrucât această flotă din umbră a Rusiei a fost creată intenționat de autoritățile ruse în efortul de a eluda plafonarea prețurilor la petrol impusă de G7 și de UE la scară foarte largă, evitând porturile și serviciile din UE și G7, cum ar fi asigurările;
- C. întrucât în ultimii doi ani Rusia a achiziționat peste 600 de petroliere uzate și învechite pentru a-și constitui flota din umbră, dintre care cele mai multe navighează în prezent fără asigurare ori personal adecvat și au proprietari străini necunoscuți și care se schimbă mereu, deplasându-se sub pavilioanele altor state cu atitudini relaxate față de siguranța maritimă; întrucât se pare că la această situație sunt complici unii armatori din UE, armatorii greci vânzând Rusiei cel puțin 125 de nave-cisternă pentru țiței și de nave de transport în valoare de peste 4 miliarde USD, pentru a-și consolida flota din umbră;

- D. întrucât experții au afirmat că petrolierele flotei din umbră sunt bombe cu ceas care pun în pericol siguranța maritimă și ar putea provoca catastrofe ecologice majore și ireversibile; întrucât Europa a trecut deja de mai multe ori pe lângă catastrofă, deoarece aceste tancuri petroliere traversează Marea Baltică dinspre porturile rusești Ust-Luga și Primorsk și transportă țiței către destinații din afara Europei, dar și către Italia;
- E. întrucât din experiența scurgerilor de petrol provocate în trecut de petroliere reiese că daunele aduse ecosistemelor costiere și subacvatice, precum și animalelor de la suprafață și păsărilor marine pot dura zeci de ani;
- F. întrucât, potrivit Biroului pentru răspuns și refacere al SUA, nicio soluție nu exclude în totalitate producerea unei scurgeri de petrol și doar 40 % din petrolul deversat poate fi colectat mecanic, în cel mai bun caz¹;
- G. întrucât pot trece ore sau chiar zile întregi până când una dintre cele 14 nave de intervenție în caz de scurgeri de petrol ale Agenției Europene pentru Siguranță Maritimă (EMSA) să ajungă în anumite zone, mai ales în cazul regiunilor de coastă îndepărtate sau mai izolate, lucru ce periclitează, la rândul său, potențialul de limitare eficace a scurgerilor de petrol; întrucât lărgirea flotei EMSA cu nave suplimentare de intervenție în caz de scurgeri de petrol ar fi în concordanță cu angajamentul UE privind protecția mediului, reziliența în temeiul Pactului verde european și obiectivele mecanismului de protecție civilă al UE de a îmbunătăți capacitățile de răspuns rapid și de pregătire pentru dezastre;
- H. întrucât, din cauză că nu se cunosc proprietarii acestor petroliere din flota din umbră și că acestea nu sunt asigurate, Rusia nu ar fi făcută răspunzătoare pentru decontaminare după orice scurgere de petrol sau după alte dezastre, lucru care s-ar face, în schimb, pe cheltuiala țării costiere afectate concret; întrucât curățarea și refacerea sunt foarte costisitoare și pot ajunge la miliarde de euro;
- I. întrucât, pe lângă costurile de curățare și refacere, zonele afectate de scurgerile de petrol pot suferi pierderi substanțiale de venituri, inclusiv din cauza pierderii activităților turistice și de pescuit; întrucât intentarea de acțiuni în justiție pentru a obține despăgubiri pentru prejudiciile economice și de mediu este adesea un proces îndelungat și greoi;
- J. întrucât în întreaga lume se produc deja scurgeri de petrol din cauza întreținerii necorespunzătoare și a uzurii fizice a petrolierelor învechite; întrucât, din cauză că se află aproape de porturile rusești, Europa riscă foarte mult ca o astfel de scurgere de petrol să se producă în apele sale;
- K. întrucât în largul mării încărcătura petrolierelor flotei din umbră este pompată pe alte nave prin transferuri periculoase de la o navă la alta, pentru a ascunde adevărata origine a petrolului; întrucât transponderele sistemului de identificare automată prin satelit sunt adesea oprite, pentru ca navele să se sustragă monitorizării și inspecțiilor oficiale;

¹ Biroul pentru răspuns și refacere al SUA, „What Have We Learned About Using Dispersants During the Next Big Oil Spill?” (Ce am învățat despre folosirea agenților de dispersie la următoarea mare scurgere de petrol?), 20 aprilie 2015, <https://response.restoration.noaa.gov/about/media/what-have-we-learned-about-using-dispersants-during-next-big-oil-spill.html>.

întrucât OMI a numit aceste practici activități de mare risc, care subminează regimul internațional în ceea ce privește siguranța maritimă și răspunderea în materie de protecție a mediului, precum și despăgubirile necesare;

- L. întrucât, potrivit Facultății de Economie din Kiev, petrolierele flotei din umbră transportă până la 70 % din exporturile de produse petroliere rusești pe mare și chiar 90 % din exporturile ruse de țiței; întrucât se pare că volumul total transportat a crescut de patru ori din aprilie 2022;
- M. întrucât în încercarea de a eluda sancțiunile, societatea rusă de stat Sovcomflot a inițiat recent o nouă rundă de reînmatriculare a flotei sale pe numele unor noi societăți de tip „cutie poștală”;
- N. întrucât Comisia și statele membre au încercat să rezolve problema flotei din umbră prin sancțiuni și anchete, dar aceste eforturi nu au dat roade până în prezent; întrucât petrolierele supuse sancțiunilor intră încă în apele teritoriale ale statelor membre, iar agențiile pentru garda de coastă iau puține măsuri preventive față de flota din umbră a Rusiei care le traversează apele,
 - 1. se declară foarte îngrijorat de riscurile pe care le prezintă flota Rusiei de petroliere din umbră pentru mediu în Europa și în lume și pentru securitatea maritimă; condamnă Rusia pentru că a generat intenționat riscuri uriașe pentru propriile câștiguri financiare, fără a ține seama de siguranța internațională sau de riscul de a aduce daune ireversibile mediului;
 - 2. reliefează că lărgirea constantă a flotei din umbră degradate, întreținute necorespunzător și neasigurate a Rusiei generează la nivel mondial temeri care merg dincolo de respectarea sancțiunilor, deoarece Rusia a creat condițiile necesare producerii unei catastrofe ecologice majore și ireversibile ce ar putea afecta statele membre de coastă ale UE, care vor trebui să suporte consecințele daunelor aduse mediului și costurile curățării;
 - 3. invită Comisia, împreună cu EMSA, să aloce mai multe resurse pentru a monitoriza, verifica și investiga navele care pleacă din porturile ruse și să investigheze proactiv orice incident raportat în care a fost implicată o navă bănuită că ar aparține flotei din umbră; recomandă, în acest sens, Comisiei să înființeze un grup operativ al UE pentru flota din umbră a Rusiei, care să fie condus de Comisie în strânsă cooperare cu Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE), EMSA și Europol; consideră că acest grup operativ ar trebui să fie responsabil de întocmirea și întreținerea unui registru al navelor flotei din umbră a Rusiei care circulă în Europa, de monitorizarea riscurilor pentru mediu și siguranța maritimă, pregătind totodată răspunsuri coordonate la orice incident, de organizarea de acțiuni de asigurare a respectării legii împreună cu statele membre și cu organismele internaționale de resort, pentru a susține sancțiunile UE și legislația maritimă, precum și de publicarea unui raport public bianual privind operațiunile flotei; cere insistent Comisiei și statelor membre să coordoneze aceste eforturi cu alte țări costiere din Europa, îndeosebi cu Regatul Unit și Norvegia;
 - 4. invită Comisia să ofere finanțare de urgență pentru a pune la dispoziția EMSA mai multe nave de intervenție în caz de scurgeri de petrol;

5. consideră bine-venite măsurile luate în cadrul celui de al 14-lea pachet de sancțiuni al UE, printre care și sancționarea directă a petrolierelor flotei din umbră, și cere să fie puse în aplicare cu strictețe de către statele membre; cere insistent Comisiei să sincronizeze de îndată listele navelor sancționate de UE cu cele stabilite de SUA și de Regatul Unit;
6. se declară îngrijorat de faptul că ultimele măsuri au fost fără efect, fiindcă jurnaliștii de investigație au relatat că în șase rânduri unul dintre aceste petroliere sancționate a putut continua să navigheze liber în Marea Nordului;
7. invită UE și statele membre să depisteze constant petrolierele flotei din umbră și să le treacă numele și proprietarii pe liste în viitoarele pachete de sancțiuni, astfel încât Rusia să nu mai poată obține venituri din vânzările de petrol pentru a-și finanța războiul de agresiune împotriva Ucrainei;
8. cere ca următorul pachet de sancțiuni al UE să fie mai larg și să impună sancțiuni tuturor petrolierelor cunoscute ale flotei din umbră și proprietarilor acestora, introducând și sancțiuni pentru orice petrolier care încalcă Convenția internațională a OMI pentru prevenirea poluării de către nave și asigurându-se că toate statele membre pun în aplicare cu strictețe măsurile care interzic navelor ce nu au respectat normele internaționale privind transferurile de la o navă la alta pe mare sau și-au închis ilegal sistemele de identificare automată, indiferent ce pavilion au, să navigheze în apele europene sau către orice port al unui stat membru al UE; cere insistent Comisiei și statelor membre să interzică transferurile de petrol rusesc de la o navă la alta în apele UE;
9. condamnă faptul că armatorii din UE participă la crearea flotei din umbră a Rusiei și insistă să se interzică la nivelul UE vânzările de petroliere către țări care facilitează comerțul cu Rusia sau care nu aplică politica de plafonare a prețului petrolului;
10. cere, în sens mai larg, ca următorul pachet de sancțiuni al UE să includă sancționarea automată a navelor care navighează în apele UE fără a avea o asigurare cunoscută, pentru a proteja apele UE și a evita povara financiară a operațiunilor de curățare a scurgerilor de petrol; invită insistent statele membre ca, în acest scop, să facă mai multe eforturi pentru a verifica periodic dacă navele suspecte au asigurarea corectă și dacă respectă legile în apele UE;
11. cere insistent Comisiei să închidă imediat porțile de eludare a sancțiunilor legate de produsele petroliere rafinate din petrol rusesc de către țări din afara UE;
12. cere din nou ca UE să interzică în totalitate combustibilii fosili din Rusia, fără nicio excepție;
13. consideră că, în sens mai larg, UE ar trebui să aibă un plan de renunțare treptată la toate importurile de combustibili fosili și de renunțare treptată la folosirea tuturor combustibililor fosili, atât pentru a mări competitivitatea, reziliența și sustenabilitatea sistemului său energetic și a economiei sale, cât și pentru a urmări obiectivul global de a înlocui treptat combustibilii fosili în sistemul energetic, așa cum s-a convenit la Conferința părților la Convenția-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice din 2023 (COP28);

14. regretă în această privință că, deși în perioada august 2022-mai 2024 a reușit să reducă cu 18 % cererea de gaze, UE a comandat și construcția unui număr record de 12 noi terminale de gaz natural lichefiat (GNL) și elaborarea a șase proiecte de extindere a terminalelor existente în perioada 2022-2024, măbind cu 70 de miliarde de metri cubi capacitatea de import de GNL a UE, până la 284 de miliarde de metri cubi la sfârșitul lui 2024²;
15. cere trimisului UE pentru sancțiuni, David O’Sullivan, SEAE și statelor membre să lanseze urgent un dialog cu țări terțe care achiziționează petrol din Rusia, inclusiv India, Turcia, Egipt și Emiratele Arabe Unite, pentru a evidenția riscul considerabil pe care îl prezintă flota din umbră a Rusiei și faptul că Rusia nu este răspunzătoare dacă aceste petroliere cauzează coliziuni, au scurgeri de petrol, se strică sau chiar se scufundă în apele lor;
16. cere insistent Comisiei să se pregătească să impună sancțiuni statelor care nu respectă standardele internaționale privind navele care operează în cadrul flotei din umbră a Rusiei și să propună un cadru pentru coordonarea statelor membre în cazul incidentelor în care sunt implicate aceste nave în temeiul articolului 97 din Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării;
17. încurajează Comisia și statele membre să comunice activ cu statele de pavilion, pentru a se asigura că navele care le arborează pavilionul respectă măsuri care interzic prin lege sau reglementează transferurile de mărfuri de la o navă la alta, inclusiv restricțiile impuse în ecosistemele marine sensibile sau în zonele marine protejate, și că aceste nave respectă cu strictețe cerințele privind siguranța și prevenirea poluării prevăzute de convențiile OMI; invită insistent statele de pavilion să excludă navele sancționate din registrele lor navale;
18. condamnă în termenii cei mai fermi cu putință războiul de agresiune neîntrerupt al Rusiei împotriva Ucrainei și solicită Rusiei să înceteze imediat toate activitățile militare din Ucraina, să retragă necondiționat toate forțele și echipamentele militare de pe întreg teritoriul recunoscut internațional al Ucrainei și să despăgubească Ucraina pentru prejudiciile aduse populației, pământului și infrastructurii acestei țări;
19. își exprimă solidaritatea neclintită cu poporul ucrainean, susține pe deplin independența, suveranitatea și integritatea teritorială a Ucrainei în cadrul frontierelor sale recunoscute la nivel internațional și subliniază că acest război constituie o încălcare gravă a dreptului internațional; accentuează că obiectivul final rămâne obținerea unei păci juste și durabile în Ucraina în termenii stabiliți de Ucraina, care să garanteze siguranța și demnitatea poporului său într-o Europă pașnică și stabilă;
20. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei, Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, Serviciului European de Acțiune Externă, Agenției Europene pentru Siguranță Maritimă, guvernelor și parlamentelor statelor membre, Organizației Maritime Internaționale și președintelui și Parlamentului Federației Ruse.

² Comisia Europeană, „Raport privind starea uniunii energetice în 2024”, 11 septembrie 2024, https://energy.ec.europa.eu/publications/state-energy-union-report-2024_en.